

РЕЛІГІЄЗНАВЧІ НАУКИ

УДК 364.3.056.24

Doi: 10.55315/graphic.1.2021.12-19

Тематична рубрика: релігієзнавство.

**МОНІТОРИНГ УМОВ ЖИТТЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ
ЗА УМОВ ПАНДЕМІЇ COVID-19
(НА ПРИКЛАДІ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ХРИСТІЯН-БАПТИСТІВ)****Ольга Полумисна****кандидат філологічних наук, доцент***Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**м. Харків, Україна*E-Mail: polumisna.olga@gmail.comORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4289-0588>

Анотація. У статті з'ясовано, що пандемія Covid-19 суттєво вплинула на взаємовідносини у суспільстві. Посилилося й без того вразливе становище осіб з інвалідністю. Все, що було прихованим, завуальованим у ставленні до них з боку соціуму, проявилось повною мірою. Зазначено, що в таких умовах потрібно обов'язково моніторити умови життя осіб з інвалідністю як найбільш вразливої категорії населення, які зараз ігноруються, оскільки страждають здорові люди. Визначено, що соціальна та медична сфери виявилися найбільш нестійкими в умовах пандемії щодо допомоги вразливим категоріям населення. Офіційні заяви, постулати не віднайшли повного втілення в життя, не дають відповіді на всі питання та не завжди збігаються з дійсністю. Заходи реагування на Covid-19 погіршили доступ до послуг осіб з інвалідністю. З'ясовано, що релігійна сфера виявилася найстабільнішою. Це ми зрозуміли, дослідивши діяльність громади євангельських християн-баптистів. Для них характерними виявилася консолідована допомога соціально незахищеним вірянам – людям з інвалідністю, що проявилось в соціальній, медичній і релігійній сферах. Проведені інтерв'ю та анкетування констатують, що лише завдяки організованій роботі вірян було забезпечено своєчасну допомогу особам з інвалідністю. Окрім того, встановлено, що в українських ЗМІ досить багато статистичної інформації про Covid-19. Натомість фактично відсутні повідомлення про стан інфекційних відділень, про необхідні обладнання, не висвітлюються історії хворих осіб з інвалідністю, журналісти фактично не спілкуються з медиками щодо цієї ситуації. Відсутні є аналітичні матеріали, які б аналізували ситуацію та спрямовували у виборі адекватних рішень.

Ключові слова: особа з інвалідністю, Covid-19, євангельські християни-баптисти.

**MONITORING OF THE LIVING CONDITIONS OF PEOPLE WITH
DISABILITIES IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF THE
COVID-19 PANDEMIC
(ON THE EXAMPLE OF EVANGELICAL CHRISTIAN BAPTISTS)****Olga Polumysna****PhD (philological sciences), associate professor***V.N. Karazin Kharkiv National University**Kharkiv, Ukraine*E-Mail: polumisna.olga@gmail.comORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4289-0588>

Abstract. The article finds that the Covid-19 pandemic has significantly affected social relations and exacerbated the already vulnerable situation of people with disabilities. Everything that was hidden, veiled in relation to people with disabilities by society, was fully manifested. It is stated that in these conditions it is necessary to monitor the living conditions of people with disabilities as the most vulnerable category of the population, which are currently ignored because healthy people suffer. It was determined that the social and medical spheres proved to be the most unstable in the context of the pandemic in terms of assistance to vulnerable groups. Official statements, postulates have not been fully implemented, do not answer all questions and do not always coincide with reality. Covid-19 response measures have impaired access to services for people with disabilities. It turned out that the religious sphere turned out to be the most stable, which we understood when we studied the activities of the evangelical Baptist community. They were characterized by consolidated assistance to socially vulnerable believers, people with disabilities, which manifested itself in the social, medical and religious spheres. Interviews and questionnaires revealed that it was only through the organized work of the faithful that timely assistance to people with disabilities was provided. In addition, it was found that the Ukrainian media has a lot of statistical information about Covid-19, but in fact there are no reports on the state of infectious diseases departments, the necessary equipment, no stories of sick people with disabilities, journalists do not actually talk to doctors about this situation. There are no analytical materials that would analyze the situation and guide in the choice of adequate solutions.

Key words: a person with a disability, Covid-19, Evangelical Baptists.

Вступ. На сьогодні в Україні станом на 2020 рік 2 млн 700 тис. осіб мають інвалідність. З них 222 тис. осіб – 1 групу інвалідності, та 163 тис. дітей з інвалідністю» [10]. Під час пандемії коронавірусу суспільство відчуло на собі усі складнощі локдауну: обмеження спілкування, працевлаштування, пересування тощо. Особливо це відбилося на вразливій категорії населення – людях з інвалідністю. Окрім того, що людина з інвалідністю має проблеми зі здоров'ям і через це потрапляє до групи ризику, хто може у першу чергу захворіти на Covid-19 («гостре респіраторне захворювання, викликане новим людським коронавірусом (SARS-CoV-2, також відомим як «вірус, що викликає захворювання Covid-19), асоціюється з підвищеною смертністю серед осіб ≥ 60 , а також осіб з супутнім патологічним станом, таким як серцево-судинні захворювання, хронічні респіраторні захворювання, діабет і рак» [16]), вона ще є залежною від сторонньої допомоги, і внаслідок цього ізольованою та неспроможною самостійно вижити. Метью Шааф, директор Freedom House, говорить: «В Україні, як і в багатьох інших країнах, криза має непропорційний негативний вплив на становище бідних верств населення та вразливих груп, викриваючи той факт, що наші суспільства все ще недостатньо докладають зусиль для захисту всіх людей без винятку. І що наші політики у сфері реагування на наслідки кризи часто непропорційно шкодять найуразливішим групам населення неналежним чином» [13]. До локдауну віряни мали можливість відвідувати церкву, спілкуватися між собою, допомагати та відвідувати вдома людей з інвалідністю. На жаль, це припинилося з початком пандемії коронавірусу та ізоляції людей. Фактично відсутньою є комунікація церкви з людьми, зокрема з тими, що мають інвалідність. Можемо відзначити, що локдаун не лише релігійний, але й соціальний та медичний. Люди втратили можливість заробітку, суттєво зменшилась кількість робочих місць. Життя людей з інвалідністю в цих умовах погіршилося, оскільки до локдауну їм було проблемно працевлаштуватися, під час локдауну ситуація ще більше ускладнилася.

Мета статті полягає в окресленні умов життя людей з інвалідністю євангельських християн-баптистів в Україні в умовах пандемії Covid-19: медичний, соціальний та релігійний аспекти. Для досягнення мети було виконано чотири завдання: (1) визначено проблемні медичні аспекти; (2) охарактеризовано соціальні обмеження; (3) проаналізовано карантинні заходи для релігійних організацій; (4) проведено анкетування осіб з інвалідністю євангельських християн-баптистів з метою визначення рівня реакції самих реципієнтів на ситуацію, що склалася.

Ключові дефініції дослідження. Медичний локдаун – це обмеження дій людей через медичні показання, які можуть погіршити стан здоров'я та вплинути на якість життя людей. Соціальний локдаун – це обмеження дій людей, пов'язаних із соціальними аспектами: комунікацією, ізоляцією, самотністю, відсутністю/наданням допомоги. Релігійний локдаун – це обмеження дій вірян, які протягом певного часу не можуть відвідувати релігійні установи, здійснювати богослужіння, допомагати нужденним людям

через ризик для власного здоров'я. Індивідуальний локдаун – це обмеження руху і спілкування людей, що впливає на їхній як внутрішній, так і зовнішній стан: самотність, відірваність від соціуму, погіршення самопочуття, настрою, зміна ваги й т.д.

Виклад основних матеріалів дослідження почнемо з найгострішого питання на сьогодні – це рівень медичного обслуговування осіб з інвалідністю в Україні, у т.ч. і євангельських християн-баптистів. Особа з інвалідністю на період карантину зазнала дискримінації, особливо у сфері здоров'я, через «відсутність доступної інформації та середовища, а також через причину вибірковості у медичних керівних положеннях та протоколах, які здатні поглибити дискримінацію, з якою люди стикаються при отриманні медичної допомоги» [1]. Тобто, ми бачимо певне упереджене ставлення до осіб з інвалідністю стосовно якості та цінності їхнього життя для суспільства. Як приклад, представники ООН наводять керівництво щодо сортування при розподілі дефіцитних ресурсів за такими критеріями, як проблеми зі здоров'ям, висока потреба сторонньої допомоги в повсякденному житті, «вразливість», ймовірність «успішного лікування», а також припущення «тривалості життя» у випадку, якщо пацієнт виживе. Окрім того, системи охорони здоров'я здійснюють тиск на осіб з інвалідністю і членів їхніх сімей, щоб вони відмовились від реанімаційних заходів [1]. У першу чергу, відповідальність за надання допомоги лежить на державі, жодна людина без винятку має право на допомогу, якщо є загроза її життю. Дайніус Пюрас, один з експертів ООН, зазначає: «Люди з інвалідністю, люди похилого віку, співтовариства меншин, внутрішньо переміщені особи <...> – ці та інші групи потребують допомоги урядів» [11].

Особлива небезпека загрожує особам з інвалідністю, які знаходяться у спеціалізованих закладах. Міжнародні організації відзначають, що в цих установах зареєстровано високий рівень інфікування та смертності: від 42 % до 57% від загальної кількості загиблих через Covid-19. По-перше, це пов'язано із супутніми захворюваннями, а також складністю щодо дистанціювання між пацієнтами та співробітниками, активним звільненням останніх. Саме в таких закладах найчастіше порушуються права людини: насилля, ізоляція, зневажливе ставлення.

Всесвітня організація охорони здоров'я розробила тимчасове керівництво «Профілактика інфекцій та інфекційний контроль у закладах довготривалого догляду в контексті спалаху Covid-19», у якому пропонує контролювати стан співробітників та пацієнтів, обмежувати відвідування, соціально дистанціюватися, проводити протиепідемічні заходи, прибирати та дезінфікувати приміщення, дотримуватися режиму зміни білизни, обмеження руху/перевезень. Завдяки проведенню моніторингу, що здійснювався Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини під час карантину, було виявлено порушення прав цієї категорії населення: на первинний та повторний огляди МСЕК для отримання висновку про інвалідність; на охорону здоров'я. У зв'язку із припиненням роботи громадського транспорту особи з інвалідністю не мали можливості пройти життєво необхідні медичні процедури; на своєчасне отримання застрахованими особами матеріального забезпечення та послуги лікування у разі нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, а також фінансування реабілітації після інсульту та інфаркту в оздоровчих закладах; на пільговий проїзд; на реабілітаційні послуги, у зв'язку із припиненням роботи відповідних закладів тощо» [14].

На сайті «Національної Асамблеї людей з інвалідністю України» розкриваються проблеми таких людей у період пандемії. Генеральним секретарем НАІУ Вікторією Назаренко прокоментовано ситуацію з листом, який отримав Віктор Булка (радник Голови Херсонської ОДА з дотримання прав людей з інвалідністю) на своє звернення до голови Херсонської ОДА Гусева Юрія щодо питань інвалідності під час пандемії. Вона робить акцент на сухості викладу інформації. Дійсно, офіційна відповідь є ґрунтовною і стосується поліпшення умов осіб з інвалідністю. Але В. Назаренко задається питаннями, які справді їх турбують: «Хочеться спитати: де люди з інвалідністю, в родинах яких виховуються діти з інвалідністю?

Чому сьогодні телефонують з маленьких міст і селищ області з проханням про допомогу? Питають, з ким буду я – людина з інвалідністю, коли захворіє моя мама? Де буде отримувати медичні послуги, пов'язані з корона вірусною інфекцією Covid-19 лежача людина або людина, яка має важкі психічні або інтелектуальні порушення? Конкретно скільки людей в області отримують послугу «соціальне таксі» для проходження гемодіалізу? Чи передбачає обласний бюджет матеріальну допомогу людям з інвалідністю,

які опинилися в важких сімейних обставинах? Де можна пройти безкоштовне тестування на Covid-19 опікунам осіб з інвалідністю? Що конкретно в цих умовах зроблено Херсонським обласним відділенням Фонду соціального захисту інвалідів у сфері працевлаштування осіб з інвалідністю? Які заходи вживаються в інтернатних закладах для недопущення спалаху інфекції? Чи є в області соціальне замовлення?» [9]. Тобто, про ці проблеми влада не знає або удає, що не знає. Це свідчить про певну відірваність керівників від дійсності, від реального стану речей, відсутність комунікації між владою та особами з інвалідністю, громадськими організаціями, які представляють інтереси цієї групи людей.

Надзвичайно гостро під час пандемії постало питання комунікації досліджуваної категорії людей в соціумі, оскільки вони змушені залишатися вдома, відвідати їх теж може не кожен, їхні потреби особливо не враховуються, що може загрожувати їхньому життю та здоров'ю. Відповідно, уряд має подбати про їхню підтримку, у першу чергу, офіційну, з боку різних соціальних служб. На разі у світі не забезпечується систематичне надання інформації про заходи боротьби з вірусом для осіб з інвалідністю у доступних форматах. Окрім того, деякі особи з інвалідністю (з психосоціальними відхиленнями, аутизмом) не можуть тривалий час перебувати в ізоляції, їм постійно потрібно виходити на вулицю.

Каталіна Девандас відзначила, що дуже мало заходів проводиться для того, щоб їх захистити: «Інваліди вважають, що про них забули. ... Ті, хто не може самостійно їсти, одягатися і митися, не здатні вживати такі заходи для стримування вірусу, як соціальна дистанція та самоізоляція» [2]. Вона підкреслила необхідність працювати, не виходячи з дому, отримувати відпустку, що оплачується, щоб мати гарантований дохід. Окрім того, вона також наголосила на тому, що «обмеження контактів з близькими людьми робить інвалідів зовсім незахищеними від зловживань і зневаги у спеціалізованих закладах» [2]. У цьому контексті відстоює інформаційну доступність: «Кампанії інформування громадськості та інформація від державних органів охорони здоров'я повинні бути доступні мовою жестів та за допомогою різних засобів та форматів, включаючи всі, що є: цифрові технології, субтитри, радіорелейні послуги, текстові повідомлення, адаптовані тексти» [2]. Звичайно, що у такому випадку потрібно проводити опитування осіб з інвалідністю щодо якості їхнього життя, а також сприяти забезпеченню їхньої присутності у всіх важливих подіях.

У «Доповіді щодо ситуації з правами людини в Україні», підготовленій за результатами роботи Моніторингової місії Організації Об'єднаних Націй з прав людини в Україні, звітуються про стан осіб з інвалідністю під час пандемії. Виступ починається цитатою жінки, яка працює у сфері прав людини осіб з інвалідністю: «Для осіб з інвалідністю зараз похід до магазину – просто жах» [8]. Характеризуючи вплив Covid-19 на людей з інвалідністю, доповідач наголошує на тому, що «заходи реагування на Covid-19 погіршили доступ до соціальних послуг для осіб з інвалідністю. Особливо вразливими були жінки з інвалідністю, одинокі матері дітей з інвалідністю, сім'ї, в яких кілька осіб мають інвалідність та інші [12, с. 59]. В інформаційній записці «Вплив пандемії Covid-19 на людей з інвалідністю в Україні» зазначається: «Криза, спричинена Covid-19, також виявила значний розрив між наявними соціальними послугами у громаді та реальними потребами осіб з інвалідністю. До того ж карантин ще сильніше загострив ізолюваність і відчуженість осіб з інвалідністю в Україні» [8].

Також наголошується на неефективності дистанційного навчання для дітей з інтелектуальними та психосоціальними порушеннями, оскільки потрібно було підтримувати особистий контакт з учителями. Окрім того, у багатьох відсутні необхідні технічні засоби для онлайн-навчання. Особливе занепокоєння становлять особи з інтелектуальними та психосоціальними порушеннями, оскільки призупинено «надання послуг денного догляду в реалізації програм фізичної та психосоціальної реабілітації, а також через їхню неминучу виписку з психіатричних лікарень без будь-яких пропозицій щодо альтернативних форм підтримки у громадах внаслідок скорочення державного фінансування» [8]. Як повідомляє «Укрінформ», «Міністерство соціальної політики хоче посилити захист людей з інвалідністю в умовах Covid-19». Наведено слова Б. Лебедцова, заступника міністра соціальної політики: «Йдеться про адресну доставку засобів індивідуального захисту та гігієни таким незахищеним верствам населення, як особи з інвалідністю, посилення захисту їхніх прав в умовах пандемії Covid-19, попередження поширення Covid-19 в спеціалізованих закладах проживання осіб з інвалідністю, недопущення дискримінації цієї категорії осіб на робочих місцях, у медичних закладах, забезпечення реалізації повноцінного медичного

огляду та доступу до медичних послуг» [10].

В «Українформ» є публікація, у якій наводяться слова з листа Президента України В. Зеленського до Д. Шмигала про посилення підтримки осіб з інвалідністю для мінімізації ризиків від Covid-19: «Вони вже мають суттєвий рівень втрати здоров'я, і для них пандемія означає збільшення ризику для життя та появу ще більших ускладнень» [15]. В «Українському тижні» в контексті впливу соціальної ізоляції на людей побіжно згадується про людей з інвалідністю: «Надзвичайно актуальним питання ізоляції є для людей з особливими потребами. За даними дослідження «Sense», 50% осіб з інвалідністю є постійно самотніми» [4]. На сайті видання «Громадський простір» наводиться інформація про допомогу благодійної організації «Карітас України» людям з інвалідністю у рамках проєкту «Реагування на надзвичайну ситуацію в окремих регіонах України, пов'язане зі спалахом Covid-19», працівники якої розвезли продуктові набори по домівках особам з інвалідністю [7].

Надзвичайно мало в українському медіапросторі інформації про Covid-19 та тим, як виживати людині з інвалідністю в такій ситуації. Медіа повинні повною мірою висвітлювати, надавати доступ до таких повідомлень, але, на жаль, ми бачимо лише статистичну інформацію. Журналісти лише повідомляють про кількість хворих на Covid-19. При цьому не пишуть про стан інфекційних відділень, про необхідність обладнання, не висвітлюються історії хворих людей з інвалідністю, журналісти фактично не спілкуються з медиками щодо цієї ситуації. Відсутніми в ЗМІ є аналітичні матеріали, які б аналізували ситуацію та спрямовували людей у виборі адекватних рішень. Ця проблема є відкритою не лише в Україні, а й у світі.

Проблему медіації інформації про Covid-19 досліджують учені Австралії. Так, наприклад, опублікована стаття «Fighting for survival: persons with disabilities' activism for the mediatisation of Covid-19 information» («Боротьба за виживання: активність людей з інвалідністю щодо медіації інформації Covid-19») [3] за авторства Nhamo Anthony Mhiripiri, Ratidzo MidziFirst, які досліджували, яким чином державні органи передавали повідомлення про Covid-19 через телебачення і наскільки придатним був телевізійний вміст зі станцій США, Великобританії, Зімбабве та Нової Зеландії для осіб з порушеннями слуху.

Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні відзначає, що «Уряд не збирає дані про випадки Covid-19 з розбивкою за інвалідністю. Відсутність ясності щодо того, якою мірою особи з інвалідністю потерпають від Covid-19 в Україні, є перешкодою на шляху вироблення ефективних заходів реагування на Covid-19 з урахуванням потреб людей з інвалідністю» [5]. Ними було проведено 86 напівструктурованих інтерв'ю з 20 чоловіками та 68 жінками, які мають інвалідність і виявлено низку порушень: брак доступу до лікування, медичних послуг, перебої з постачанням лікарських засобів, призупинення планового лікування та очних консультацій у лікарів, закриття певних лікарень. Особи з порушенням слуху стикалися з перешкодами в отриманні консультацій Інтернетом або телефоном, призупиненням роботи громадського транспорту, збільшенням фінансових перешкод, затримкою в отриманні життєво-необхідних лікарських препаратів. Інформація про запобігання Covid-19 не завжди оприлюднювалася доступними засобами та в доступному форматі, вони відчували себе самотніми та ізольованими; лише одиницям вдалося отримати послуги з охорони психічного здоров'я тощо [5].

Краща ситуація під час пандемії склалася у тих, хто перебував у протестантському середовищі України. Це, в першу чергу, пояснюється тим, що, за словами О. Гордєєва, автора книги «Церква на Майдані», для вірян цієї течії релігійна віддаленість є свого роду нормою, оскільки ця спільнота самостійно обирає місця для релігійних богослужінь. За часів Радянського Союзу приватні приміщення слугували протестантам у ролі молитовних будинків, тому коли пандемія обмежила доступ до церковних будівель – квартири та приватні будинки, – стверджує О. Гордєєв, – добре уклалися у стратегію боротьби з Covid-19 [6]. Але навіть серед протестантів не всі були готові до нової реальності. Знайшлися віряни, у т.ч. й особи з інвалідністю, які вважають, що карантин – це виняток із правил, а не норма. Для встановлення реальної ситуації ми вирішили провести анкетування в декількох громадах євангельських християн-баптистів міста Києва. До анкетування долучилося понад 70 осіб, які за допомогою тестових питань окреслили реальну ситуацію таких членів церкви.

Євангельські християни-баптисти під час опитування зазначили, що комунікація між членами їхньої

громади під час пандемії коронавірусу зазнала негативних змін (58 %). Близько 30,4% зазначили, що комунікація не погіршилася, 11,6% особливо нічого не відчули. Найбільш вразливою групою людей, яка зазнала складнощів під час пандемії, є люди з інвалідністю. Члени громади баптистів намагаються допомагати один одному і особливо людям, які мають певну інвалідність. На запитання: «У межах своєї громади євангельські християни-баптисти спілкуються і допомагають людям з інвалідністю» 84,1 % респондентів відповіли, що допомагають цій категорії людей і постійно з ними спілкуються; 5,3 % жодним чином не підтримували спілкування та не допомагали людям з інвалідністю, і частково підтримували 11,6 % серед опитаних.

Можемо помітити тенденцію, що євангельським християнам-баптистам не бракувало інформації про саму пандемію коронавірусу, про перебіг захворювання у людей, про основні симптоми, але при цьому багато хто відзначає низку недоліків, пов'язаних з українськими ЗМІ та їхнім висвітленням пандемії:

- перевага негативної інформації над позитивною: акцент на смерті;
- відсутність інформації про одужання, спілкування з цими людьми з метою з'ясування наслідків, якості життя тощо;
- багатьом не вистачало журналістського заглиблення в тему коронавірусу, лише поверховий огляд інформації;
- замовчування правдивої, достовірної інформації.

Непогана обізнаність людей з інформацією про Covid-19 пояснюється тим, що більшість із них черпає інформацію із соціальних мереж (85,5 %), телебачення все-таки подає її дозовано – 13 %, з газет – 1,5 %, із радіо фактично не беруть інформацію. На запитання «Чи мас-медіа публікує достатню кількість матеріалів, що стосуються осіб з інвалідністю євангельських християн-баптистів» 40,6% відповіли, що їм не вистачає інформації про і для себе, 17,4% респондентам достатньо інформації про них у мас-медіа, 42% – взагалі не звертали на це уваги. Загалом ці люди суттєво постраждали під час локдауну не лише у сфері комунікації, а й у сфері зайнятості. Так, 49,3% опитаних були частково позбавлені заробітку, 17,4% – жодним чином не постраждали, 11,6% – втратили роботу, 21,7% – не звертали на це уваги.

Попри обіцянки влади (Б. Лебедцова, заступника міністра соціальної політики) адресно доставляти засоби індивідуального захисту та гігієни незахищеним верствам населення, зокрема людям з інвалідністю, більшість з опитаних нічого не чула про це (56,5%); 23,2% респондентів знають цю інформацію, 20,3% говорять, що держава їх цим не забезпечує. Не особливо захищеними почувають себе особи з інвалідністю євангельські християни-баптисти, перебуваючи на роботі та в медичних закладах. У медзакладах їм, у першу чергу, мають надавати допомогу. При цьому 49,3% зазначають, що хоч і рідко, але їм достатньо приділяють увагу медичні робітники, 31,9% – задоволені послугами, 18,8% – не отримали достатньої уваги та допомоги, звернувшись до лікарів. Отже, те, що постулюється офіційними документами, дещо відрізняється від ситуації на практиці.

Ми можемо побачити, яким чином члени громад євангельських християн-баптистів піклуються про своїх підопічних – осіб з інвалідністю. Реабілітаційний комплекс у Луцьку, який служить людям з інвалідністю при церкві «Фіміам», представляє, як зазначено на сайті, модель роботи з людьми з інвалідністю для зацікавлених людей з інших областей України. З інтерв'ю з Оленою Миколаївною Нечипорук, пресекретарем церкви в м. Луцьк, стає відомо, що діяльність комплексу охоплює 3 основні напрямки: фізичну реабілітацію, проживання з підтримкою, тренувальний центр фізичних терапевтів.

Окрім того, цей заклад сприяє активному спілкуванню осіб з інвалідністю. До пандемії це відбувалося офлайн: створювалися табори для людей з інвалідністю, розподілені на табори для дорослих та табори для сімей. Організовується 1 раз на місяць клубна зустріч для людей з інвалідністю під назвою «Нові можливості», де можна шукати нові знайомства та знаходити спільними зусиллями нові можливості, розвивати їх у собі. Окрім того, тут функціонує студія «Творчість» та «Джой», де відбувається спілкування дітей, підлітків, молоді, надається соціальна та духовна підтримка учасникам. Зустріч проводиться теж раз на місяць. Організатори моніторять потреби дітей з інвалідністю. Тут матеріально допомагають: проводять онлайн-навчання протягом 3-4 місячних курсів, видають дипломи, навчання відбувається при церкві. На комп'ютерах встановлене якісне програмне забезпечення. Під час епідемії команда служителів продовжує дарувати подарунки на свята, систематично відвідує та спілкується з людьми з інвалідністю.

Для інформаційного забезпечення людей з інвалідністю євангельських християн-баптистів створено інформаційний сайт «Світогляд», на якому можна дізнатись про новини, пов'язані з їхньою конфесією. На сайті розміщено статті, інтерв'ю, відео, різного тематичного спрямування, біблійні заповіді тощо.

Висновки. Як бачимо, пандемія коронавірусу лише посилила й без того вразливе становище осіб з інвалідністю. Фактично те, що було прихованим, завуальованим у ставленні них з боку соціуму, проявилось повною мірою: кожна людина думає лише про себе, переймається власною безпекою, як це було і в давні часи: про людину з інвалідністю забували й не цікавилися її станом під час великих пандемій, воєн, оскільки вважали, що їх життя не є цінним і важливим для суспільства. Тож, у таких умовах потрібно обов'язково моніторити умови життя осіб з інвалідністю як найбільш вразливої категорії населення. Це зараз ігнорується, оскільки страждають здорові люди. Як бачимо, соціальна та медична сфери виявилися найбільш нестійкими в умовах пандемії щодо допомоги вразливим категоріям населення. Офіційні заяви, постулати не віднайшли повного втілення в життя, не дають відповіді на всі питання та не завжди збігаються з дійсністю. Заходи реагування на Covid-19 погіршили доступ до послуг людей з інвалідністю.

Релігійна сфера виявилася найстійкішою і найстабільнішою. Це ми зрозуміли, дослідивши діяльність громади євангельських християн-баптистів. Для них характерними є консолідована допомога соціально незахищеним вірянам – особам з інвалідністю, що проявилось і в соціальній, і в медичній, і в релігійній сферах. Проведені інтерв'ю та анкетування дають підстави стверджувати, що лише завдяки організованій роботі вірян було забезпечено своєчасну допомогу людям з інвалідністю. Окрім того, встановлено, що в українських ЗМІ досить багато статистичної інформації про Covid-19. Натомість фактично відсутні повідомлення про стан інфекційних відділень, про необхідні обладнання, не висвітлюються історії хворих осіб з інвалідністю. Журналісти фактично не спілкуються з медиками щодо цієї ситуації. Відсутні є аналітичні матеріали, які б аналізували ситуацію та спрямовували у виборі адекватних рішень.

Список використаної літератури

1. Covid-19 и права людей с инвалидностью: руководство. UN Human Rights. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Disability/COVID-19_and_The_Rights_of_Persons_with_Disabilities_ru.pdf (дата звернення: 06.07.2021).
2. Covid-19: Кто защищает инвалидов? – заявление эксперта ООН. UN Human Rights. URL: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25725&LangID=R> (дата звернення: 02.07.2021).
3. Mhiripiri N. A., Midzi R. Fighting for survival: persons with disabilities' activism for the mediatisation of COVID-19 information. Media International Australia. 2020. Vol. 178, no. 1. P. 151–167. URL: <https://journals.sagepub.com/action/doSearch?target=default&ContribAuthorStored=Mhiripiri,+Nhamo+Anthony> (date of access: 05.07.2021).
4. Вірус відійде. Ізоляція залишиться. Український тиждень. URL: <https://tyzhden.ua/Science/242313> (дата звернення: 06.07.2021).
5. Вплив пандемії Covid-19 на людей з інвалідністю в Україні: Інформаційна записка 5 жовтня 2020 року. United Nations Ukraine. URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2020-11/UKR_Briefing_Note_COVID_PwD_0.pdf (дата звернення: 05.07.2021).
6. Галичина Л. «Берегите себя, чтобы Богу было легче беречь вас». Какой будет религия после карантина. Hromadske. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/beregite-sebya-chtoby-bogu-bylo-legche-berech-vas-kakoj-budet-religiya-posle-karantina> (дата звернення: 05.07.2021).
7. Добрі справи не закінчуються. Карітас продовжує допомагати у протидії Covid-19. Громадський простір. URL: <https://www.prostir.ua/?news=dobri-spravy-ne-zakinchuyutsya-karitas-prodovzhuje-dopomahaty-u-protydiji-covid-19> (дата звернення: 05.07.2021).
8. Доповідь щодо ситуації з правами людини в Україні 16 лютого – 31 липня 2020. UN Human Rights. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Countries/UA/30thReportUkraine_UA.pdf (дата звернення: 02.08.2021).
9. Люди з інвалідністю і Covid-19. На часі Херсонська область – 2020. Національна Асамблея людей

- з інвалідністю України. URL: <https://naiu.org.ua/lyudy-z-invalidnistyu-i-covid-19-na-chasi-hersonska-oblast-2020/> (дата звернення: 06.07.2021).
10. Мінсоцполітики хоче посилити захист інвалідів в умовах COVID-19. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3150217-minsocpolitiki-hoce-posiliti-zahist-invalidiv-v-umovah-covid19.html> (дата звернення: 14.07.2021).
 11. Никаких исключений в условиях COVID-19: «Каждый имеет право на помощь, необходимую для спасения жизни» — отметили эксперты ООН. UN Rights. URL: <https://www.ohchr.org/RU/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25746&LangID=R> (дата звернення: 05.07.2021).
 12. Оперативна гендерна оцінка становища та потреб жінок у контексті ситуації з Covid-19 в Україні, травень 2020 р. Київ : ООН Жінки в Україн., 2020. 108 с.
 13. Петров М. Як захистити права вразливих груп населення підчас пандемії COVID-19? Візія Freedom House Україна. Українська Гельсінська спілка з прав людини. URL: <https://helsinki.org.ua/articles/yak-zakhystyty-prava-vrazlyvykh-grup-naseleennia-pidchas-pandemii-covid-19-viziia-freedom-house-ukraina/> (дата звернення: 05.07.2021).
 14. Представник Уповноваженого Віктор Іванкевич взяв участь у презентації інформаційної записки щодо впливу пандемії Covid-19 на людей з інвалідністю в Україні. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. URL: <https://www.ombudsman.gov.ua/ua/all-news/pr/informacijnoi-zapiski-shhodo-vplivu-pandemii-covid-19-na-lyudej-z-invalidnistyu-v-ukraini/> (дата звернення: 06.07.2021).
 15. Президент доручив Шмигалю посилити підтримку людей з інвалідністю. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3122710-prezident-doruciv-smigalu-posiliti-pidtrimku-ludej-z-invalidnistu.html> (дата звернення: 05.07.2021).
 16. Профилактика инфекций и инфекционный контроль в учреждениях долговременного ухода в контексте вспышки COVID-19. World Health Organization. URL: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331508/WHO-2019-nCoV-IPC_long_term_care-2020.1-rus.pdf (дата звернення: 05.07.2021).